

OB S A H:

K n i h a p r v n í.

Část úvodní.

1. Pojem pozitivní etiky; jest to věda o mravnosti, mravouka na základě přirozeném	9
2. Odmítá předpoklady o nadpřirozeném původu mravnosti v důsledku své vědeckosti a v důsledku principu vývoje	10
3. Nadpřirozený původ mravnosti odůvodňuje se úkazem svědomí. Kantův kategorický imperativ. Světomí je vysvětleno psychologicky jako úkaz přirozený	14
4. Pochybnosti o možnosti normativní vědy o mravnosti. Norma a zákon. Norma jakožto aplikace teoretických poznatků v praxi	17
5. Absolutních norem etických není a není jich třeba . .	21
6. Problém svobody vůle. Determinism a indeterminism .	23
7. Svoboda vůle v řeckém životě: fatalism mytologického názoru	25
8. Názory filosofů	27
9. Vznik problémů na půdě křesťanské	28
10. Církevní otcové; protestantism; novější filosofie . .	30
11. Názor Kantův o transcendentní svobodě. Schelling . .	33
12. Schopenhauer, Schleiermacher	35
13. Stanovisko psychologické. Pojem svobody a pojem vůle. Formulace problému	38
14. Jak to přijde, že při naprosté determinovanosti duševního dění má člověk vědomí svobody? Analýsa úmyslnosti	41
15. Analýsa rozhodování	43
16. Liberum arbitrium indifferentiae. Zvyk	46
17. Nechtění, cit volnosti a lítost; vědomí odpovědnosti .	49
18. Rozřešení problému: relativní svoboda	52
19. Poměr pozitivní etiky k filosofii a jiným vědám . . .	55
20. Problémy a úloha etiky; metoda; rozdělení	59

Kniha druhá.

Etika všeobecná.

1. Co jest mravnost? První definice: mravnost jest rozeznávání dobra a zla. Nestačí k nalezení původu mravnosti 63
2. Podstatný znak mravnosti pravidelnost. Co upravidlenilo lidské jednání na počátku, v tom jest původ mravnosti 65
3. Počátek mravnosti v citovém přízvuku vnímání jakožto výronu pudu sebezáchovy 67
4. Okolnosti podporující tento závěr. Předně vývoj dítěte; za druhé etymologie slova dobrý 69
5. Za třetí: význam slova dobrý u filosofů; konečně ta okolnost, že původ mravnosti vysvětluje se přirozeně. Druhá definice: Mravnost jest uvědomování podmínek životních 72
6. Důsledky z ponětí mravnosti. I. Mravnost předpokládá lásku k životu a zamítá pesimism 77
7. II. Positivní etika je eudaimonistická. Význam blaženosti a obhájení eudaimonismu proti výtkám 81
8. III. Blaženosti nedosáhne člověk leč mravním jednáním 88
9. IV. Poměr mravnosti k vědě a umění. Naprostá shoda 90
10. Konflikt vědy a náboženství nepřekáží pokroku mravnosti 92
11. Umění a mravnost jsou v souhlase, pokud krása nečiní se cílem, nýbrž prostředkem uměleckého tvoření 96
12. Umění sloužíc mravnímu povznesení lidstva nestává se mravokárcem. Tolstojovo mínění o úkolu umění 100
13. V. Pramen mravnosti jest zároveň principem vývoje. Schéma vývoje mravního zušlechťováním egoismu citem sympatie 103
14. Činitelé mravnost zušlechťující: estetický cit, napodobivost, cit vděčnosti 106
15. Vliv náboženského cítění na mravní vývoj 108
16. VI. Rozřešení sporu mezi egoismem a altruismem 112
17. Tolstojova zásada: neodpírejte zlu 115
18. Právo silnějšího 120
19. VII. Ponětí dobra. Etické směry 123
20. Rozdělení směrů dle Fouillée 125
21. Rozdělení Dürrovo. Rigorism, egocentrism, psychologický naturalism, imoralism 126
22. Rozdělení Wundtovo a Čádovo. Timetické směry, biotika 131
23. Formalistická etika Herbartova 135
24. Kritika její 138
25. VIII. Vědomí mravní závaznosti, cit mravní povinnosti. Jeho vznik 141

26. Vývoj jeho. Mravní přesvědčení	145
27. Etická norma. Pojem povinnosti a cnosti	147
28. Cnost jakožto důslednost. Pudovost cnosti, dědičnost	152
29. Učitelnost cnosti	154
30. Jak působiti na vůli při výchově	156
31. Konflikt povinností	158
32. Pojem práva	160
33. Pojem mravního statku	161

Kniha třetí.

Etiky speciální část individuální.

1. Úkol speciální etiky a rozdělení její na individuální a sociální	167
2. J. S. Millův názor, že za činy týkající se vlastního zdraví je člověk odpověden pouze sobě samému	169
3. Vyvození norem etiky individuální. Povinnost zachovati zdraví	172
4. Právo, aby společnost šetřila zdraví svých členů	174
5. Šetření zdraví při vyučování školním. Církevní celibát. Askese	175
6. Zásada střídmosti	178
7. Alkoholism, abstinentism, vegetarism	180
8. Sebevražda s etického stanoviska	184
9. Příčinou samovraždy polovzdělání podle Masaryka	186
10. Motivy samovraždění. Samovražda činem neetickým	189
11. Druhá norma etiky individuální šetření zdraví duševního. Zahrnuje především povinnost sebevzdělání	193
12. Duševní a hmotná nezávislost cílem a požadavkem sebevzdělání	197
13. Co má člověk umět a vědět	199
14. Podceňování vzdělání praktického	201
15. Právo na vzdělání vůči společnosti. Snaha učiniti vzdělání všeobecným	205
16. Z povinnosti šetření zdraví duševního plyne také zásada sebeovládání	210
17. Podmínky a prostředky sebeovládání. Otuzování, choulostivost, úzkostlivost	212
18. Boj proti chtíčům. Poslušnost. Sebekázeň	217
19. Protivý sebeovládání	221
20. Čtvrtá norma individuální etiky: dbáti své cti. Pojem cti	223
21. Souboj. Nemravnost principu souboje	227
22. Vzdávání úcty	229
23. Ctižádost	231
24. Cít mravní hrdosti	234
25. Skromnost, zdvořilost	238

26. Pýcha	241
27. Obraz člověka odpovídajícího normám etiky individuální	243
28. Lidé od přírody zbavení podmínek tělesného zdraví	244

Kniha čtvrtá.

Etiky speciální část sociální.

Normy obecné.

1. Rozdělení norem sociálních na obecné a normy pro určité společnosti	251
2. Norma spravedlivosti. Zásada žítí a nechati žítí. Zásada šetření práv každého jednotlivce: zásada nekřivditi a křivdy netrpěti	252
3. Stejnoprávnost a stejnocenost	255
4. Zásada býti s každým za dobře. Spravedlnost k nepřátelům	257
5. Spravedlivost soudcovská	259
6. Úcta k přesvědčení cizímu. Snášelivost náboženská a národnostní	261
7. Láska k bližnímu citovým korelátem spravedlivosti. Skutky milosrdenství	265
8. Almužna	268
9. Církev přispěla k znehodnocení almužny	271
10. Tolstoj o almužně	274
11. Čeho žádá láska pro sebe. Nezištnost. Zásada: neodpírejte zlu	278
12. Odpouštětí a orodovati	281
13. Vděčnost a nevděk	283
14. Pravdivost a nepravda. Omyl	287
15. Lež	291
16. Klam. Druhy lži. Zapírání	292
17. Přetvářka. Fráze	294
18. Pomluva. Pochlebnictví. Křivá přísaha	296
19. Lež z nouze	301
20. Iluze	303
21. Reklama, lež z žertu	306
22. Pravdymilovnost	307

Kniha pátá.

Etika sociální.

Rodina, přátelství, národ.

1. Rodina; etický význam	313
2. Stálost manželského svazku	315

3. Polygamie či monogamie?	318
4. Výběrová metoda v eugenice neodůvodňuje polygamii	321
5. Otázka nerozlučitelnosti manželství	322
6. Jest-li rozvod přípustný	325
7. Nevěra manželská	331
8. Vstoupiti ve sňatek manželský je mravní povinností	335
9. Příčiny, které odvádějí od manželství	338
10. Právo vstoupiti ve sňatek nesmí být obmezováno ani hygienickými ohledy	341
11. Poměr muže a ženy v manželství	344
12. Otázka ženská	347
13. Žena mužatka. Möbius, Roosevelt	350
14. Vzdělání žen	352
15. Připuštění žen k úřadům	355
16. Odpor proti emancipačním snahám	356
17. Poměr dětí k rodičům	358
18. Svazky příbuzenské	361
19. Přátelství. Cena jeho pro umravňení života	363
20. Psychické podmínky přátelského sdružení	366
21. Jak vzniklo přátelství	367
22. Nedobré účinky přátelského egoismu v poměru před- staveného k podřízenému	369
23. Kolegialita	373
24. Stavovská solidarita	374
25. Národ a národnost, definice	377
26. Charakteristický znak národnosti. Fysické zvláštnosti	378
27. Zvláštnosti duševní. Kultura. Řeč	380
28. Národní uvědomění	383
29. Věrnost národu povinností mravní	385
30. Snahy asimilační	388
31. Láska k národu a vlasti	391

Kniha šestá. Etika sociální.

Stát.

1. Definice státu	398
2. Právní řád; podmínky jeho vzniku	401
3. Stupně vývoje státní formy	406
4. Princip vývoje státu. Ratzenhofer	408
5. Spencerův zákon vývoje; aplikace jeho na stát	411
6. Důsledky definice státu pro etiku	415
I. Stát prostředkem, který může odpadnout.	
7. Nutnost státu. Jellinkovy důvody	418
8. Paulsenovy důvody. Absolutistické teorie	420
9. II. Suverenita státu	423

10. Relativnost svrchovanosti státní	426
11. Právo přirozené, pozitivní, obyčejové	428
III. Normy právní a etické.	
12. Konflikt práva s mravním přesvědčením	433
13. Nedotknutelnost práv přirozených	435
14. Přirozené právo jako historický fakt	437
15. Poměr etiky a politické vědy dle Janeta	438
IV. Právo revoluce.	
16. Plyne z práva sebeobrany. Masaryk, Havlíček, Marks o revoluci	441
17. Revoluce jako politický program	445
V. Účel státu.	
18. Salus publica	447
19. Bližší určení úkolu státu. Čtyři atributy	450
20. Spencerův individualism zjednostrahuje účel státu	453
VI. Forma státu.	
21. Druhy forem státní organisace ve vývoji filosofického myšlení	455
22. Nemožnost některých forem v nynější době. Absoluti- stická monarchie	457
23. Konstituční monarchie či republika? Kant pro republiku	460
VII. Vzájemný poměr státu a občana.	
24. Práva občanů vůči státu. Integrita přirozených práv osobních	463
25. Práva státu vůči občanům	465
VIII. Právo majetku a právo práce.	
26. Ponětí majetku a práce jak se vyvinulo. Právo majetku nenáleží mezi osobní práva přirozená; ale právo na práci	466
27. Oddělení majetku a práce vývojem. Poměr námezdný	469
28. Tento nedá se odstraniti přesným stanovením hodnoty práce. Kapitalism. Přejchod od řádu kapitalistického k řádu kolektivistickému	471
29. Komunism	474
30. Kritika teorií komunistických	477
31. Družstevnictví dělnické. Jednotlivé pokusy. Morcellism. Owen. Konsumní družstvo. Falanstéra. Společenská dílňa. Fabienští	479
32. Státní socialism. Solidarism. Křesťanský socialism	482
33. Družstevnictví není schopno vyrovnat protivy sociální, pokud neodstraňuje zisk	486
34. Stejnoměrné hodnocení práce a stejná úroveň inteli- gence jsou podmínkami sociální reformy směrem ke kolektivismu a nutno o nich pracovat	487

IX. Stát a jiné společenské celky.

35. Stát a rodina	489
36. Stát a národ. Národnostní menšiny, kolonie	493
37. Práva menšin	495
38. Stát a obce; stát a stavy	497
39. Rozvrstvení v třídu boháčů a proletářů. Socialisace úkolom státu	500
40. Politické strany. Pojem a vznik	503
41. Zájem strany a zájem celku	507
42. Strany representantem vůle lidu. Stát nemá vůči stra- nám žádného práva	510

X. Stát a církev.

43. Církev a náboženství. Poměr státu je vůči nim různý	512
44. Církev nemá práva na účast ve vládní moci	514
45. Státní církev	517
46. Pobědonosce	519
47. Protestantism je v témž poměru k státu jako každá jiná církev	521
48. Odluka církve od státu	523

XI. Právo trestati.

49. Pojem trestu	525
50. Metody trestání	528
51. Odpovědnost	530
52. Příčetnost	531
53. Právo trestati nenáleží státu	532
54. Právo donucovací	533
55. Jak vzniklo trestání	534

XII. Socialisace, stát budoucnosti.

56. Stát socialistický; pojem socialisace	535
57. Postup socialisace ve vývoji společenském	538
58. Pojem proletarismu	541
59. Odstranění kapitalismu	542
60. Vývoj sociálního hnutí a konečný jeho cíl	545

